

תמחה הגמרא: וכי רק ברביעי שמשו, ותו לא, והרי יכלו לשמש מאור ליום רביעי עד סוף השבוע?

מבארת הגמרא: אימא: שמשו מיום רביעי ואילך.

אמר מר זוטרא: מאי טעמייהו דחסידים הראשונים?

דכתיב [רות ד יג] "ויתן ה' לה הריון" — "הריון" בנימטריא: מאתן ושבעים וחד הווי.

אמר מר זוטרא: אפילו למאן דאמר חסידים ראשונים — שסבורים כי יולדת לתשעה אינה יולדת למקוטעים אלא רק בסוף החודש התשיעי — יולדת לשבעה יולדת גם למקוטעים, ויתכן שתוליד אף בתחילת החודש השביעי.

שנאמר [שמואל א א] "ויהי לתקופות הימים ותהר חנה ותלד בן". מיעוט תקופות — שנים, וכל תקופה היא שלשה חודשים. מיעוט ימים — שנים, נמצא שילדה ארבעה ימים אחר תחילת החודש השביעי (194).

מתרצת הגמרא: הוא, שמואל, דאמר — סבר — כחסידים הראשונים, שסברו שאינו יולדת לפני זמנה, אך רבי יהודה סבר שיולדת בכל החדש התשיעי.

דתניא: חסידים הראשונים לא היו משמשין מטותיהן אלא ברביעי בשבת, כדי שלא יבואו נשותיהן לידי חלול שבת.

ב-לח

והיינו, שאם נחלק מאתים ושבעים ואחד ימי ההריון לשבע, שהם מספר ימי השבוע, נקבל יתרה של חמש $[271:7=38+5]$, ולכן נמנעו לשמש אור ליום שלישי, כדי שלא יצטרפו חמשת הימים שיוותרו בסוף השבוע שבו תשלם שלשים ושמונה שבועות הריון, ונמצא שתלד בשבת.

וכמו כן נמנעו מלשמש באור ליום שני, שמא תלד ביום המאתים שבעים ושנים, שגם אז תלד בשבת, כי נקבל יתרה של ששה ימים $[272:7=38+6]$ ונמצא שתלד בשבת.

וכן נמנעו מלשמש במוצאי שבת כי שמא תלד ביום המאתים שבעים ושלשה, שאז מתחלקים הימים לשבע בדיוק $[273:7=39]$, ונמצא שתלד בשבת (193).

ימים קודם השבת.

ובערוך לנר הוכיח מדבריו שאין מונים ליולדת ג' ימים מעת לעת, שהרי מותר לשמש באופן שתלד ביום רביעי, ואין חוששין שיחללו עליה בליל שבת.

194. ראה בביאור הגר"א [אה"ע ד לסעיף יד] שגם הרמב"ם שפסק כשמואל [יבום וחליצה א ה] מודה ביולדת לשבעה שיולדת לחמשה חדשים ושני ימים, אך לפי המבואר לעיל מדברי

193. כך פירש רש"י [ד"ה אלא], והיינו, שחששו לספק קליטת זרע בתוך ג' ימים מהתשמיש. וכתב בסדרי טהרה [קצו מז] שלדעת הפלתי שרוב זרע הראוי להריון נקלט מיד, צריך לומר שחששו למיעוטא, ועל כן נחשב חששם כמדת חסידות. וראה שו"ת ריבית שמאי [תמור].

והר"ן ביאר שלא חששו שתלד בשבת [כי לרוב נקלט מיד], אלא שמא תלד ג' ימים קודם לשבת, ויולדת מחללין עליה את השבת בכל ג' ימים ראשונים, וזה כמו שאין מפליגין בספינה ג'

ואין זיבה עולה בהן.

כיצד, קשתה שנים ימים בלא עת נדתה, והיינו בסוף י"א ימי זיבה, ושבעה בימי נדה שלאחריהם, וב' ימים שלאחר נדה, וארבעה עשר סמוך ללידה, שהולד מטהר.

ואי אפשר שתתקשה עשרים וששה יום בלא ולד, ולא תהא יולדת בזוב. כי אם ננכה מעשרים וששה הימים את שבעת ימי הנדה ואת ארבעה עשר הימים שלפני הלידה, ישארו חמישה ימים. ומתוכם יהיו לפחות שלשה ימים רצופים בימי הזיבה הטמאים⁽¹⁹⁶⁾.

תמהה הגמרא: אם ראתה בלא ולד הרי בתלתא ימים אחר הנדה נמי פגי!

שנינו במשנה: רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: אין קושי יותר מב' שבתות.

אמר שמואל: מאי טעמייהו דרבנן?

דכתיב [ויקרא יב ה] "וטמאה שבועים כנרתה" — כנרתה ולא כזיבתה.

מכלל זה אתה למד — דזיבתה בשעת קושי הלידה טהורה.

ועל כך אמרה התורה: כמה זמן תהיה זיבתה טהורה?

שבועים⁽¹⁹⁵⁾.

תנו רבנן: יש מקשה עשרים וחמשה יום,

לראות דם ט"ו יום או יותר קודם הלידה, הרי היא יולדת בזוב, וביאר המגיד משנה שאינה נעשית זבה גדולה מחמת ראית יום אחד, אלא כוונת הרמב"ם שקודם שבועיים אינו דם קושי, וביום אחד דינה כזבה קטנה, ובג' ימים [דהיינו, י"ז יום לפני הלידה] נעשית זבה גדולה. וכן מפורש בתוספתא [פ"ה].

ובספר נאות יעקב [כח] הקשה, שהרי דעת הרמב"ם [שם ה"י] שדם קושי עולה לז' נקיים, ואם כן תטהר בשבועים שלפני לידה. ובחזון יחזקאל [שם] כתב שדם קושי עולה לספירה רק אחר שהפסיקה בטהרה, ולכאורה תמוה, לשם מה נצרך ההפסק, והרי כעת אין לה אלא דם קושי, כי אם בלא הפסק תולין שהוא נמשך מזיבה הקודמת הרי גם אם ראתה רק יום אחד לפני השבועיים תעשה זבה גדולה בהמשך הדם בלא הפסק.

ויתכן, שדעת הרמב"ם היא שבתוך שבועיים אפילו אם נמשך הדם ממקודם ונמצא שגם בלי הקושי היתה רואה, יש כאן דין "טהרה" על

רש"י, שמואל סובר שאין שיפורא גרים למי שהתעברה בסוף חודש, ויולדת רק לששה חדשים ושני ימים.

195. לעיל [לו ב] למד אבוה דשמואל ממקרא זה שדם קושי בימי זיבה טהור, ואילו ריש לקיש למד מ"תשב" וביארו תוס' [שם ד"ה ואימא] שריש לקיש סבר ש"תשב" נסוב על ימי זיבה ולא על ימי נדה כי רק בזב מצינו שטהור באונס, ויתכן שגם ריש לקיש לא דרש כן אלא לדעת רבי מאיר שמטהר כל ארבעים וחמישים יום, וסבר כרבי לוי [בע"א] שאינו טהור לגמרי ומטמאה כזבה קטנה [לפי לישנא בתרא] בזב שנשאר בעל קרי בראית אונס, אך לדעת רבי יוסי שהמקור מ"שבועים" נמצא שטהורה לגמרי, ולכן פסק הרמב"ם [איסור"ב ז א] שגם בימי ספירת סתירת זיבתה טהורה לגמרי, ולא החמיר כלישנא בתרא.

196. הרמב"ם [איסור"ב ז א] פסק שאם התחילה

אמר רב ששת, אימא: במקום שיש ולד.

מתניתין:

המקשה לילד בתוך שמונים של לידת נקבה [וכגון שהשתהה הולד השני מלצאת, או שחזרה והתעברה ועתה הפילה] — כל דמים שהיא רואה טהורין לפי שהם דם טוהר במשך ששים וששה יום, עד שיצא הולד.

ורבי אליעזר מטמא אותה בטומאת נדה לפי שאין זה דם טוהר, שהרי ראתה אותו בקושי, ודם טוהר לא בא בקושי (198). אבל מטומאת זבה היא טהורה, לפי שטיהרה תורה זיבה הבאה בזמן קושי לידה (199).

אמר ליה רבא: והא "בלא ולד" קתני?

אלא אמר רבא, הכי קאמר: אי אפשר שתתקשה עשרים וששה יום במקום שיש ולד ולא תהא יולדת בזוב (197).

ובמקום שאין ולד אלא נפל — בתלתא נמי הויא זבה.

מאי טעמא — אין קושי לנפלים.

ולכאורה תמוה, אם מעיין אחד הוא והתורה טהרתו, מאי נפקא מינה אם בא מחמת ולד, ולמה לא יחשב דם טוהר [וראה מאירי שכתב שמעין אחר הוא ולא דם טוהר, וצ"ב].

ומשמע שנקט כי התורה טהרה רק דם שממשיך מחמת הלידה, ובו יש חילוק בין ימי לידה לימי טוהר, אך אם מתחדשת סיבה לראיה, כגון מחמת ולד, אינו דם טוהר. ונמצא שאין זמן "ימי טוהר" גורם טהרה באשה, אלא רק בדם שאינו דבר הגורם טומאה [ראה לו א בהערה], ולכן כשרואה דם קושי אין לו טהרה זו.

199. הר"ן כתב, שתנא קמא ורבי אליעזר סברו שיש קושי לנפלים, שאם לא כן, אינה בכלל הטהרה של "ולא דמיה מחמת ולד" וכן אי אפשר ללמוד בקל וחומר מדם קושי שלפני לידה, שהרי אם אין להם קושי אינו מטהר.

אך בחידוד הלכות כתב, שאפילו אם אין קושי לנפלים אפשר ללמוד קל וחומר מדם קושי שמטהר בולד גמור. ודקדק לשון הרמב"ם [איסור"ב ז ט] שכתב כי דם קושי בתוך שמונים נחשב דם טוהר אפילו אם אין קושי לנפלים. ולכאורה, אדרבא, כיון שאין קושי וראתה

הדם, ואינו מצטרף לעשותה זבה, אבל אינו עולה לספירת ז' נקיים, כי דם קושי עולה רק כשהקושי גורם ל"חסרון בראיה", אבל באופן שהחלה לראות קודם ונמשך הדם מזיבתה, אינו עולה לספירה, כי גם בלא הקושי היתה רואה, [וראה בהערה שרש"י ותוס' נחלקו בגדר טהרת דם טוהר ומדברי הרמב"ם משמע ששני סיבות הן לטהרתו].

197. הרש"ש הקשה, למה נדחקו רב ששת ורבא בביאור הברייתא, והרי אפשר לבאר שהמקשה כה יום וילדה ביום כו, טהורה, אך אם לא ילדה בכו היא זבה, [והיינו, משום שנקט שיום הלידה אינו כלול במנין ימי הקושי].

אך החזו"א [שבת מה] נקט שיום הלידה כלול בימי הקושי, וחילק בין רבי מאיר ששיעורו הוא חמישים יום מעת לעת כמשמעות לשון רש"י [ע"א ד"ה כיצד] לרבי יוסי ורבי שמעון שלמדו מ"שבועיים" האמור בימי זיבה, ובהם מקצת היום ככולו.

198. רש"י [ד"ה ורבי] כתב, "כיון דבקושי בא לאו דם טוהר הוא אלא מחמת ולד שבמעיה",

דמי טהרה" – ודרשו שתיבת "תשב" מיותרת, ובאה לרבות המקשה בתוך שמונים של נקבה, שכל דמים שהיא רואה מהורין, עד שיצא הולד.

ורבי אליעזר מטמא, דם שראתה בקושי בימים אלו.

אמרו לו לרבי אליעזר: ומה במקום שהחמיר בדם השופי שלפני הולד לטמאותו בזיבה – היקל בדם השופי שלאחר הולד לטהרו מטומאת זיבה כשראתה תוך מלאת ימי טהרה.

מקום שהיקל בדם הקושי שלפני הולד לטהרו מזיבה – אינו דין שנקל כשרואה בקושי שלאחר הולד, בתוך מלאת ימי הטהרה?

אמר להם: דיו לדם הקושי שבתוך ימי טהרה שהוא "בא מן הדין", מדם הקושי שלפני הלידה – להיות כנדרון דם הקושי שלפני הלידה.

ממה היקל עליה בדם קושי שלפני לידה – מטומאת זיבה, אבל מטמאה טומאת נדה, לפיכך גם אחר לידה דם קושי מטמא טומאת נדה.

אמרו לו: הרי אנו משיבין לך לשון אחר,

אמרו לו לרבי אליעזר: ומה במקום שהחמיר הכתוב בדם השופי לטמאותו, כגון כל יולדת אחר ימי טהרה, שאם ראתה דם במשך שלשה ימים בשפיה היא נטמאת בזבה, היקל עליו הכתוב בדם הקושי לטהרו מזיבה.

אם כן, הרואה דם קושי בתוך שמונים ימי טהרה, שהוא מקום שהיקל עליו הכתוב לטהרו מכל הטומאות, ואפילו בדם השופי – אינו דין שנקל בימים אלו ברואה דם הקושי לטהרו?!

אמר להן רבי אליעזר: דיו לדם הקושי של ימי טהרה, שהוא "בא מן הדין" של דם קושי שראתה לפני לידה – להיות כנדרון של דם הקושי של לפני הלידה.

ממה היקל עליה, לרואה דם הקושי שלפני לידה – לטהרה מטומאת זיבה בלבד, אבל היא טמאה טומאת נדה, ואם כן גם דם הקושי בימי טהרה יטמא טומאת נדה, אם ראתה בימי נדה (200) לפי שלא למדנו מקל וחומר שטיהרו הכתוב לדם הקושי מטומאת נדה.

גמרא:

תנו רבנן: נאמר [ויקרא יב ה] "תשב על

בפיה"מ נקט שכוונת רבי אליעזר שאם ראתה בימי זיבה מטמאה כנדה, כי אין הקושי מטהרה לגמרי אלא רק מטומאת זיבה, ונמצא שהקל וחומר לא הועיל כלל לדם בימי זיבה, כי דינו כדם קושי ואינו בכלל דם טהור.

והיינו, כמבואר שבימי טהרה חל דין הטהרה בדם ולא באשה, וכן הדין בדם זיבה שאינו עושה נדה, אך לו תראה דם נדה תטמא גם בימי

בשופי, הרי הוא דם טהור. ובהכרח, שכוונת הרמב"ם היא, שהקל וחומר אינו רק למאן דאמר שיש קושי לנפלים, אלא אפילו לדידן לומדים מקל וחומר מדם קושי של וולד גמור. ובהערה לגמרא נברר כוונתו. וראה חתם סופר וחזו"א [קכא מו"ז].

200. כך ביארו רש"י ותוס'. אך הרמב"ם

ואם כן, כשאתם באים לדון על דם הקושי שבימי טוהר שיש להקל בו, הרי כל הקולא בנויה על ההשואה לדם הקושי שלפני הלידה, ואם כן דיו לדם הקושי שלאחר לידה שיהיה מטמא בטומאת נדה כדם הקושי שלפניה.

אמר רבא: בהא בטענה דלהלן, זכינהו —
יכל לנצח — רבי אליעזר לרבנן:

וכי לאו אמריתו בדם הקושי שלפני לידה, שלומדים את טהרתו מהדרשה "דמח" — דמח מחמת עצמה מטמא ולא מחמת ולד.

אם כן, **הכא נמי** בדם הקושי שלאחר לידה, יש לדרוש מפסוק דומה האמור בו [שם ז]: "וטהרה ממקור דמיה" — דמיה שראתה מחמת עצמה, ולא מחמת קושי ולד! ומלמד הכתוב שדם קושי שבימי טהרה, טמא (201).

מקשה הגמרא על רבי אליעזר, המטמא את דמי הקושי שראתה בימי טוהר.

ואימא: בימי נדה — נדה, בימי זיבה —
טהורה! והיינו, אם תראה דם קושי במשך שבעה ימים בימי טוהר תטמא, ואחר כך תטבול וטהר, למרות שממשיך הדם לצאת,

שאין אנו למדים מקושי שלפניו לקושי שאחריו, שעל כל באת בטענה שדיו לבא מן הדין להיות כנידון.

אלא אנו למדים מדם שופי שלאחריו, שהוא טהור לגמרי, לדם קושי שאחריו. ועל כך אין את פירכת "דיו". וכך אנו דנים:

ומה במקום שהחמיר, כשרואה בשופי בימים שלפני הולד — בכל זאת היקל בדם קושי שעמו. — בימי טוהר שהוא מקום שהיקל אפילו רואה בשופי שלאחר הולד — אינו דין שנקל בקושי שעמו?

והיינו, שנלמד את קולתו של דם הקושי בימי טוהר מהקולא של ראייה בשופי בימים אלו, וראייה בימי טוהר יש בה קולא יותר מאשר דם קושי שלפני הולד, כי בימי טוהר הדם טהור לגמרי.

אמר להם רבי אליעזר: אפילו אתם משייבין כל היום כולו, הריני נשאר בטענה שטענתי לכם: דיו לבא מן הדין להיות כנידון!

כי **ממה היקל עליה, דהיינו, במה קל דין** הדם שראתה בימי טוהר מדם קושי שלפני הלידה, אם לא בכך שהדם שלפני לידה טהור רק מטומאת זיבה, אבל מטמאה טומאת נדה, ואילו דם טוהר טהור לגמרי.

[וראה לעיל בהערה שלמדו מולד גמור], ולפי המבואר [בהערה לעיל] הביאור פשוט, כי רק לדם קושי שקודם לידה צריך שיהא דם הבא בקושי שהוא מחמת ולד כדי לטהרו, וכשאיין לו קושי הוא בכלל דם הבא מחמת עצמה, וטמאה. אך דם טוהר אינו מטהר עד שיהא הדם בא מחמת הלידה, וכיון שבא מחמת הולד אף שאין לו קושי, אינו מטהר.

זיבה, ולכן אינו בכלל טהרת דם קושי, ומטמא בנדה, וסבר רבי אליעזר שדם קושי אחר לידה אפילו בימי זיבה נחשב כדם נדה, ומטמא נדה.

201. לדעת המבארים את משנתנו אפילו כמאן דאמר אין קישוי לנפלים, לכאורה תמוה, איך נדרוש מחמת עצמה ולא מחמת ולד, והרי נפל קודם לידה אינו מטהר, ולמה יטהר בימי טוהר,

דם, ואפילו תראה דם רק לאחר ימים רבים, רק אז יתחיל מחדש המעגל של שמונה עשר יום, שתחילתם שבעה ימי נדות, וסופם אחד עשר ימי זיבה.

ראיית הדם באחד עשר הימים הראויים לזיבה מתחלקת לשני אופנים:

האחד, ראיית דם במשך יום או יומיים, שאז נעשית האשה ל"זבה קטנה", והיא צריכה לשמור יום אחד בנקיות מדם, ולהטהר.

והשני, ראיית דם במשך שלשה ימים רצופים, שאז היא נעשית "זבה גדולה", וצריכה לשמור שבעה ימים נקיים מדם, ולהטהר.

נמצינו למדים כי יש שלושה חילוקי דינים לגבי אשה הרואה דם:

א. נדה: כל אשה כשמתחילה לראות דם, הרי היא נדה, והיא טמאה שבעה ימים, בין אם ראתה טיפת דם פעם אחת ושוב לא ראתה, בין אם היתה שופעת דם במשך כל שבעת הימים, ובלבד שפסקה מראיית הדם לפני סוף היום השביעי, הרי היא טובלת ליל שמיני, וטהורה.

ב. זבה קטנה: הלכה למשה מסיני היא [לקמן עב ב], שאחד עשר ימים שאחר שבעת ימי טומאת הנדה, הם "ימי זיבה", והם נקראים י"א ימי זיבה, שאם ראתה בהם דם יום אחד או שנים, היא צריכה לשמור יום אחד בנקיות מדם, ולאחר מכן היא יכולה ליטהר, וזוהי 'זבה קטנה', שנאמר בה שהיא "שומרת יום [נקי מדם] כנגד יום [שראתה בו דם זיבה]".

כי כיון שאינה טמאה בזיבה ראוי לטהר את המשכו של הדם שראתה בימים הראויים לזיבה?

מתרצת הגמרא אמר קרא: "תשב" — ישיבה אחת לדמים כולן. גילתה התורה שיהיו כולם שוים בדינם, והיינו או כולם טמאים או כולם טהורים.

הקדמה

ראיית דם נידה מתחלקת לשני עתים: האחד הוא "עת נדתה", שאם רואה בו דם היא נחשבת ל"נידה". והשני הוא "בלא עת נדתה", שאם רואה בו דם, היא נחשבת ל"זבה". וכלשון הכתוב [ויקרא טו כה] "ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים, בלא עת נדתה".

ימי הנדות והזיבות הם מעגל של שמונה עשר ימים, שתחילתו שבעה ימי נידה, וסופו אחד עשר ימי זיבה.

אשה הרואה דם נדות בפעם הראשונה, מתחילה בכך את מעגל שמונה עשר הימים, כאשר בשבעת הימים הראשונים נחשבת ראיית הדם לראייה של דם נדה, כיון שאז הוא "עת נדתה". ואם תראה דם גם באחד עשר הימים הבאים אחריהם, היא תהיה זבה, כיון שראתה בימים שאינם "עת נדתה", שהם "הימים הראויים לזיבה".

מכאן ואילך, לאחר סיום אחד עשר יום הראויים לזיבה, מתחיל שוב פרק הזמן של "הימים הראויים לנידה". אך אין היא מתחילה מיד את מנין "שבעת ימי הנידה", אלא רק בעת שתחזור ותראה

מתניתין:

א. כל אחד עשר יום שאחר שבעת ימי הנידות, שראתה בהם דם, הרי היא בחזקת טהרה. לפי שאין רגילות האשה לראות דם בימי זיבה [ובגמרא יבואר למאי נפקא מינה].

ב. ישבה לה בימים הראויים לנדה, שבהם לט-א היא אינה מוחזקת בטהרה, ולא בדקה את עצמה כל יום בשחרית ובערבית [כמו שמחויבת אשה העוסקת בטהרות לבדוק עצמה בימים הראויים לנדה, כל יום, שחרית וערבית, כדי לברר שלא נטמאה על ידי ראיית דם, כמבואר במשנה לעיל, יא א] -

בין אם נמנעה מלבדוק כי שגגה, או נאנסה, ובין אם נמנעה כי הזידה, ולא בדקה, הרי היא טהורה. לפי שחיוב הבדיקה שלא בשעת וסתה הוא רק משום חומר הטהרות, והוא רק חיוב לכתחילה, ולא גזרו חכמים לטמאותה אם לא בדקה.

ג. אבל, אם חגיע שעת וסתה, שביום זה היא מחוייבת בבדיקה כדי לברר שלא נטמאה, ועבר יום וסתה, ולא בדקה באותו יום, אף שלא ראתה ולא הרגישה ביציאת הדם, הרי זו טמאה. כיון שרגילה תמיד לראות דם ביום זה, הרי היא בחזקתה שגם הפעם ראתה בו דם, מבלי שתרגיש ביציאת

ג. זבה גדולה: אם ראתה דם בימי זיבה במשך ג' ימים רצופים, הרי היא 'זבה גדולה'. ודינה הוא, לאחר שפוסקת מלראות היא צריכה למנות שבעה ימים נקיים מדם, ואז יכולה היא לטבול, וליטהר.

לאחר שעברו י"א ימי זיבה, כאשר תתחיל לראות דם, ואפילו לאחר ימים רבים, הרי היא חוזרת שוב לתחילת נדותה, וטמאה ז' ימים, ואחריהם שוב י"א ימי זיבה. אבל כל זמן שלא ראתה, אינה חוזרת למנין ימי הנדה והזיבה.

ונמצא סדר הימים באשה הוא כך: בתחילת ראייתה יש לה 'שבעת ימי טומאת נדה', ולאחר מכן י"א ימים שדינם שהם ימי זיבה' [וטבע הנשים שלא מצוי שיראו דם בי"א הימים האלו].

לימים שלאחר ימי הזיבה קורין 'ימים הראויים לנדה', אף שהיא טהורה בהם, ואינה טמאה בטומאת הנדה, לפי שאם תראה דם בימים אלו, חוזרת היא שוב להיות טמאה בטומאת נדה, לכך קורין לימים אלו 'ימים הראויים לנדה'.⁽²⁰²⁾

ולאחריהם מונים שוב י"א ימי זיבה על אף שלא נטמאה עדיין בטומאת נדה, וכן לעולם חוזרים על עצמו ז' ימי נדה וי"א ימי זיבה במחזוריות קבועה, בזה אחר זה, ואינם תלויים בראייתיה כלל. וראה בהמשך, בהערה שבנוגע לנידון של הסוגיא שלפנינו, גם הרמב"ם מודה לשאר הראשונים.

202. זו היא שיטת רוב הראשונים. אבל לשיטת הרמב"ם [איסור"ב פרק ח, הלכות ט י] מונים את ימי הנדה והזיבה באופן אחר: משעת הראיה הראשונה, או מיום הוסת, כשיש לה וסת, מתחילים למנות שבעת ימי נדה ולאחריהן י"א ימי זיבה, ומיד לאחריהם מונים שוב שבעת ימי נדה, בין אם ראתה בהם דם ובין אם לא ראתה.